

konu anlatan soru bankası

başarıya 10

10. SINIF COĞRAFYA KONU ANLATAN SORU BANKASI

Dikkat! Kitabın tamamı yüksek düzeyde görsel, sanatsal ve akademik işçilik ürünüdür.

Her hakkı **Tammat Yayıncılık ve Eğitim Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti'**ye aittir.

Lütfen tamamen ya da kısmen kopya etmeyiniz.

Kopya ediyorsanız sevmişsiniz, demektir.

O hâlde satın alın yenilerinin yazılmasına vesile olun.

genel yayın yönetmeni : Süleyman TOZLU

editör : Yunus SEVİNDİK

ISBN : 978-605-274-015-6

baskı : Aykut Basım Yayın Matbaacılık San.Tic.Ltd.Şti.

baskı tarihi : 2019

yayıncı sertifika no : 44353

Şenlikköy Mahallesi Cevizli Sokak No:16 D:6

Florya Bakırköy/İstanbul

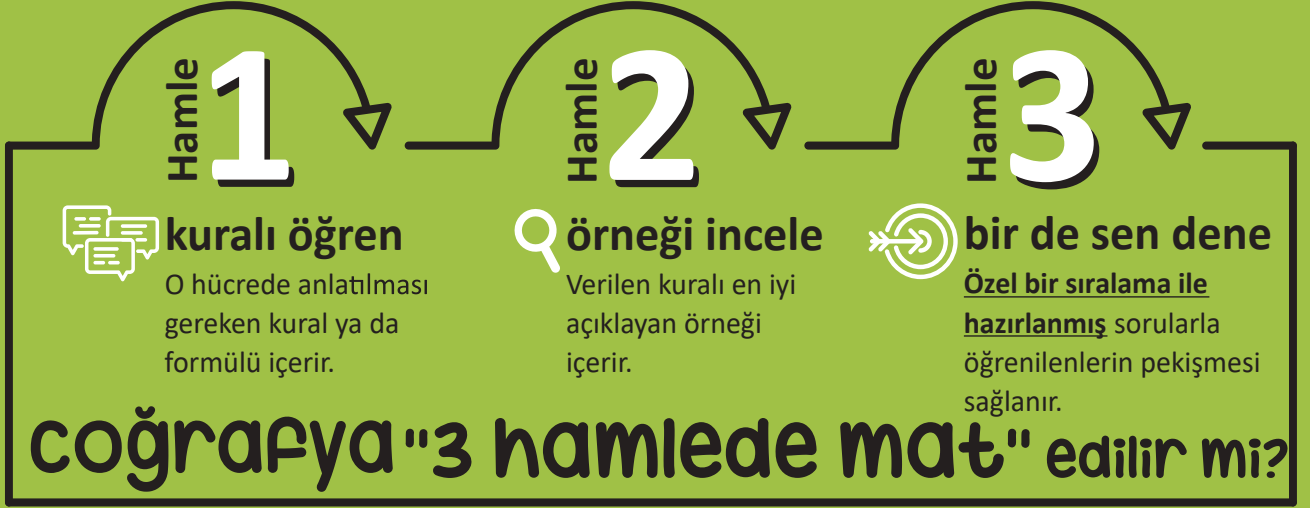
t/ +90 212 424 00 64

bilgi@tammatyayincilik.com

www.tammatyayincilik.com

nedir?

de ne demek?

Bu kitaptaki hiçbir soru rastgele yazılmadı!
Bu sebeple "akıllı hamleler" adını verdiğimiz testleri dersten hemen sonra çözdüğünde varsa coğrafya dertlerini üç hamlede mat edebilirsin!

Tamam, bu iş oldu!

Her ünitenin sonuna tüm üniteyi kapsayan, üniversite sınavlarında çıkması muhtemel sorulardan oluşan **ünite testleri** ile kitabımızı zenginleştirdik.

başka?

başka

Hamle sorularının ardından, öğrenilen hamleleri bir arada kullanabilmek ve pekiştirmek için ara testler hazırladık.

$E = mc^2$

soruların mutfağında kim mi var?

Bu kitabın arkasında en alt seviyeden en üst seviyeye kadar farklı öğrenci grupları ile uzun yıllar çalışmış usta coğrafya hocaları vardır.

SINIF içindekiler

Ünite 1

DÜNYANIN YAPISI VE OLUŞUM SÜRECİ

Dünyanın İç Yapısı	8
Jeolojik Devirler	9
İç Kuvvetler	10
Kayaçlar	16
Türkiye'de İç Kuvvetler	17

Ünite 2

DIŞ KUVVETLER

Dış Kuvvetlerin Oluşturduğu Yer Şekilleri	28
Türkiye'de Dış Kuvvetler	31

Ünite 3

SU KAYNAKLARI

Dünya'daki Su Kaynakları	42
Okyanuslar ve Göller	43
Akarsular, Yeraltı Suları ve Kaynaklar	44
Türkiye'de Su Kaynakları	45

Ünite 4

TOPRAKLAR

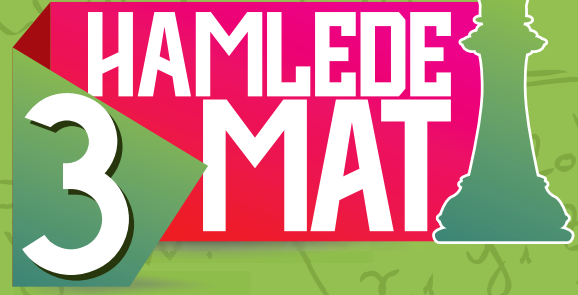
Dünya'da Topraklar	56
Toprak Çeşitleri	57
Türkiye'de Topraklar	58
Topraktan Yararlanma	59

Ünite 5

BİTKİLER

Dünya'da Bitkiler	68
Bitki Topluluklarının Dağılışını Etkileyen Faktörler	69
Türkiye'de Bitkiler	70
Bitkilerden Yararlanma	71

10

Ünite 6 NÜFUS

Nüfusun Özellikleri ve Önemi	82
Dünya Nüfusunun Dağılımı	83
Nüfus Piramitleri	84
Türkiye'de Nüfus	85

Ünite 7 GÖÇ

Göçlerin Nedenleri	96
Göç Türleri	97
Türkiye'de Göçler	98
Göçün Mekansal Etkileri	99

Ünite 8 EKONOMİK FAALİYETLER

Ekonomik Faaliyetlerin Özellikleri	108
--	-----

Ünite 9 ULUSLARARASI ULAŞIM HATLARI

Kara Yolları ve Deniz Yolları	120
Demir Yolları ve Hava Yolları	121

Ünite 10 AFETLER

Afetler	132
Deprem ve Tsunami	133
Volkanizma, Kütle Hareketleri ve Erozyon	134
Şiddetli Rüzganyan, Sel ve Taşkın, Çığ	135

HAMLE 3 CEVAPLAR	143
-------------------------------	------------

aklında bulunsun!

3 HAMLEDE M1T

Üşenme,
erteleme,
vazgeçme!

Dersi
derste
öğren!

Anlamadığın
her şeyi
sor!

Öğretmenini
iyi dinle!

Bol
soru çöz!

Bir soruda tikanırsan
en sona bırak,
çözdüğünü **göreceksin!**

Boş soru bırakma!

tüm bunlara rağmen
hala çözemediğin soru
varsa kitabımızın
internet sayfasından,
öğretmeninden ya da
arkadaşlarından yardım al!
Asla vazgeçme!

Çözemediğin
soruları hemen geçme!

Uğraş!

Yukarıda belirttiğimiz
şekilde çalıştığında
öğrendiklerini kolay kolay
unutmadığını ve
aldığın mesafeyi görünce
şaşıracaksın!

coğrafya, mutluluk oldu.

1. ÜNİTE
DÜNYA'NIN YAPISI
VE OLUŞUM
SÜRECİ

DÜNYA'NIN İÇ YAPISI

JEOLÖJİK DEVİRLER

İÇ KUVVETLER

KAYAÇLAR

TÜRKİYE'DE İÇ KUVVETLER

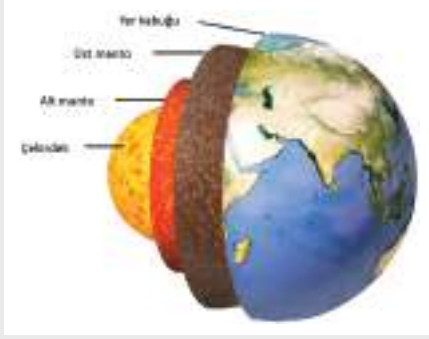
2. ÜNİTE
DIŞ
KUVVETLER

HAMLE-1

kuralı öğren!

Dünyanın tam olarak ne zaman ve nasıl oluştuğu bilinmemekle birlikte 19. ve 20. yüzyılda yapılan çalışmalar Dünyanın yaklaşık 4,6 milyar yıl önce kızgın gaz ve toz bulutlarının sıkışmasıyla oluştuğunu ortaya koymaktadır.

Dünyanın iç yapısı 3 katmana ayrılır;

1. Litosfer (Yer Kabuğu)

- Yoğunluk ve sıcaklığın en az olduğu katmandır.
- Ortalama kalınlığı 30-35 km olup, en ince katmandır.
- Silisyum ve alüminyumdan oluşan, yer kabuğunun üst kısmına sial (karasal kabuk) denir.
- Silisyum ve magnezyum oluşan, yer kabuğunun alt kısmına sima (okyanusal kabuk) denir.

2. Manto (Magma)

- Yer kabuğu ile çekirdek arasında yer alır ve yaklaşık 2900 km kalınlığındadır.
- Dünya'nın toplam hacminin yaklaşık %85'ini oluşturur.
- Alt ve üst manto olarak ikiye ayrılır.
- Tektonik olayların ana kaynağıdır.
- Sıcaklık 2000-5000°C arasındadır.
- Üst kısmına astenosfer adı verilir.

3. Çekirdek

- Yoğunluğu ve sıcaklığı en fazla olan katmandır.
- İç çekirdekteki sıcaklık yaklaşık 6000°C'dir.
- İçerisinde yüksek oranda demir ve nikel bulunur.
- İç çekirdeğin, basınç nedeniyle katılaştığı tahmin edilmektedir.

Levha Tektoniği Kuramı

Bu kuramın kurucusu Alfred Wegener'dir. Bu kurama göre, Dünya tek parça halinde bir yer kabuğundan oluşmamaktadır, sıvı manto üzerinde parçalar halinde yüzer haldedir. Sıcaklık nedeniyle mantoda meydana gelen akıntılar, yer kabuğu parçalarının hareket etmesini sağlar. Bu kurama göre, Dünya eskiden tek bir kıta halindeydi (Pangea) ve etrafı sularlar kaplıydı (Panthalassa), daha sonra bu kıtalar birbirlerinden ayrılmışlardır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Geçmiş jeolojik dönemlerde kıtaların birleşik olup sonradan birbirinden ayrılarak günümüzdeki halini aldığını söyleyen bir araştırmacı;

- Kıta kenarlarının yapboz parçaları gibi birbirine uyumlu olması
- Farklı kıta kenarlarında aynı fosillerin bulunması
- Her kıtada volkanik dağların bulunması

yargılarından hangilerini kanıt olarak sunabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

Kıtalarda volkanik dağların bulunması, magmanın yer yüzüne çıkabileceği boşluklar bulması ile ilgilidir. Kıtalar ayrılmıyorsa da magma bulunduğu boşluklardan litosfere çıkabilirdi.

Cevap: C

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Aşağıda verilen cümlelerden doğru olanlara (D), yanlış olanlara (Y) yazınız.

- Litosferin karaların altında kalın, denizlerin altında daha ince olan kısmına sima denir ()
- İç çekirdeğin yoğunluğu dış çekirdeğe göre daha fazladır ()
- Mantonun , yer kabuğuna yakın üst kısmına astenosfer denir ()
- Mantonun yapısında demir ve nikel yoğun olarak bulunur ()
- Kıtaların birleşik olduğu dönemde, tek olan kıtaya Pangea adı verilir ()

HAMLE-1

kuralı öğren!

Dünya'nın oluşumundan bu yana meydana gelen olaylar ve bu olaylar arasındaki ilişki, kronolojik bir sistemle jeolojik zaman cetveli adı verilen bir tabloyla gösterilir. Zaman cetvelindeki dönemlerin belirlenmesinde genel olarak; yeryüzü şekillerinin oluşumu ve değişimi, iklim değişiklikleri ve bazı canlı türlerinin ortaya çıkması veya yok olması gibi olaylar ana kriter olarak belirlenir.

SENOZOYİK (III.ZAMAN) 65.5 milyon yıl günümüz	Kuvaterner	• İnsan hayatının başlaması • Günümüz iklimlerinin oluşumu
	Tersiyer	• Alp-Himalaya orojenezinin, Kayalık ve And dağlarının oluşması • Petrol, linyit, bor ve tuz yataklarının oluşması • Şiddetli volkanik olayların görülmesi
MESOZOYİK (II.ZAMAN) 251 milyon yıl-65 milyon yıl	• İlk memeliler ve kuşların ortaya çıkışı • Dinozorlar bu dönemin en önemli canlılarıdır	
PALEOZOYİK (I.ZAMAN) 542 milyon yıl-251 milyon yıl	• Taş kömürü yataklarının oluşumu • Pangea kıtasının oluşumu • Balıkların ortaya çıkışı	
PREKAMBRİYEN (İLKEL DEVİR) 4600 milyon yıl-542 milyon yıl	• Bakteri ve alglerin ortaya çıkışı • Atmosferin oluşmaya başlaması • Suların ve kayaçların oluşması	

Türkiye'nin arazi yapısı incelendiğinde tüm zamanlara ait arazilerin bulunduğu görülmektedir. Ancak ülke topraklarının büyük kısmı son jeolojik dönemde oluşmuştur. Türkiye'nin genç bir jeolojik yapıya sahip olması, deprem riskinin fazla, dağlık ve engebeli yer şekilleri volkanik arazi ve sıcak su kaynaklarının fazla olduğu bir ülke olmasına yol açmıştır. Kuvaterner döneminde, Çanakkale ve İstanbul boğazları ile Ege Denizi oluşmuş, Karadeniz deniz özelliği kazanmıştır.

NOT: I ve II. jeolojik devirde oluşmuş arazilere masif arazi denir. Türkiye'deki masif araziler; Bitlis, Zonguldak, Yıldız Dağları, Mardin çevresindedir. Bu arazilerin görüldüğü yerlerde deprem riski azdır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Üniversite'de coğrafya bölümü okuyan Merve, jeomorfoloji dersinde Anadolu topraklarının II. jeolojik devirden önce deniz altında olduğunu öğrenmiştir. Ders hocası, bu bilgiye örnek vermesini istemiş ve Merve'den;

- Toros dağlarının yüksek kesimlerinde balık fosillerine rastlanması
 - Deprem riskinin fazla olması
 - Sivas'ta deniz tuzlarının görülmesi
 - Anadolu'da bor yataklarının yaygın olması
- cevaplarını almıştır.

Buna göre, Merve'nin verdiği cevaplardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Anadolu'da deprem riskinin fazla olmasının sebebi genç bir jeolojik yapıya sahip olmasıdır. Anadolu'da bor yataklarının yaygın olmasının sebebi ise Anadolu topraklarının büyük kısmının III. jeolojik devirde oluşmuş olmasıdır.

Cevap: D

HAMLE-3

bir de sen dene!

- Taş kömürü yataklarının oluşması
 - Alglerin ve bakterilerin oluşması
 - Çanakkale ve İstanbul boğazlarının oluşması
 - Alp-Himalaya orojenezinin oluşması

Yukarıda verilen olayları oluşum zamanlarına göre eskiden yeniye doğru sıralayınız.

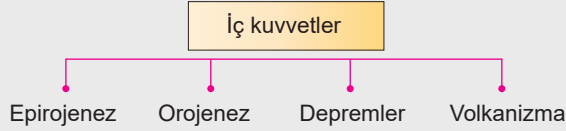
- Mesozoyik
 - Paleozoyik
 - Tersiyer

Türkiye'deki Kuzey Anadolu dağları ve Toros dağların büyük kısmının oluştuğu jeolojik dönem yukarıdakilerden hangisidir?

HAMLE-1

kuralı öğren!

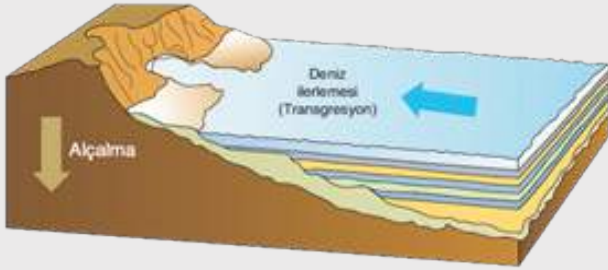
İç kuvvetlerin meydana gelme sürecinde etkili olan yer kabuğu hareketlerine tektonik hareketler denir. Bu hareketlerin ana kaynağı mantodur.

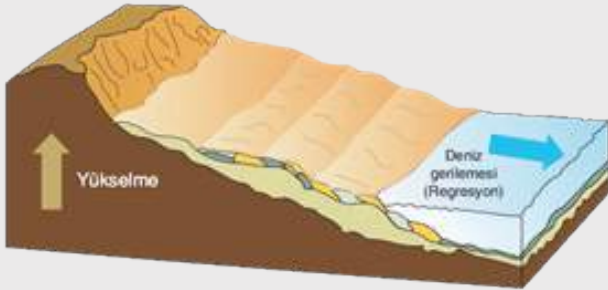
1. Epirojenez (Kıta oluşumu)

Yer kabuğundaki geniş alanların, toptan alçalıp yükselmesi olayıdır ve çok yavaş gerçekleşir. Yer kabuğu parçaları, mantoya baktık halde yüzer bir şekilde dengede durur, bu dengeye izostatik denge denir. İzostatik dengenin değişmesi sonucunda epirojenez olaylar meydana gelir.

Kara kütleinin üzerinde bulunan ağırlığın artması sonucunda, karanın alçalıp deniz seviyesinin yükselmesi olayına transgresyon (deniz ilerlemesi) denir. Bu olayın görüldüğü yerlere örnek olarak İtalya'da Venedik ve Hollanda kıyıları verilebilir.

Kara kütlesi üzerinde bulunan ağırlığın hafiflemesi nedeniyle, kara kütleinin yükselmesi deniz seviyesinin gerilemesi olayına regresyon (deniz gerilemesi) denir. Bu olayın görüldüğü yerlere örnek olarak Alp dağları ve İzlanda verilebilir. Bu olayın sonucunda kıyı taraçaları oluşur.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Epirojenez olaylarının meydana gelmesinde;

- I. Geniş alan kaplayan buzulların erimesi
- II. Volkanizma olaylarının meydana gelmesi
- III. Dağlarda uzun yıllar boyunca oluşan aşınma
- IV. Geniş ormanlık arazilerin oluşması

olaylarından hangileri etkili değildir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

Çözüm:

Bitki örtüsünün gür olması, veya zayıf olması karalar üzerinde büyük bir ağırlık farkı oluşturmadığı için epirojenik olaylara neden olmaz.

Cevap: B

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. • İskandinavya'da geniş alan kaplayan buzulların erimesi sonucunda oluşur
- Venedik'in her yıl ortalama 4 mm. alçalması sonucunda olayı oluşur
- İzostatik dengenin bozulması sonucunda yükselerek oluşan kara parçasına denir
- İzostatik dengenin bozulması sonucunda alçalarak oluşan deniz çukurlarına denir

Yukarıda verilen boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

2. İç Anadolu Bölgesi'nde yüksek platoların bulunmasının nedeni nedir?

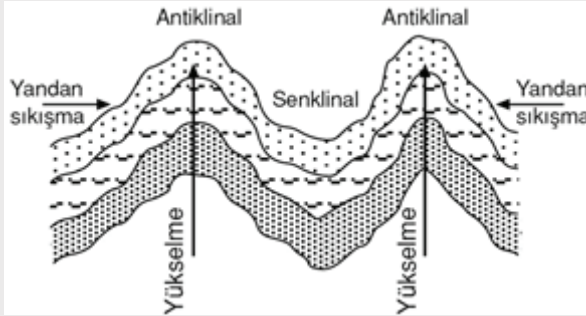
HAMLE-1

kuralı öğren!

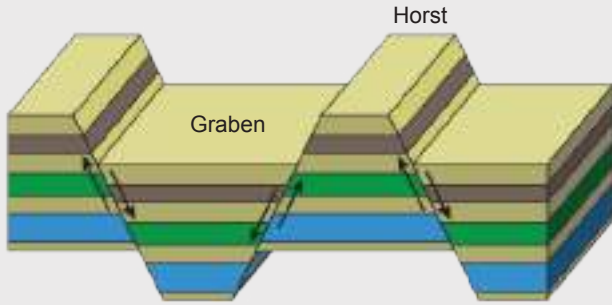
2. Orojenez (Dağ Oluşumu)

Sertlik dereceleri birbirinden farklı olan tortul tabakalar, levhaların yaklaşması sonucu yan basınçlara uğrayarak kıvrım ve kırık dağları oluşur.

Esnek olan tortul tabakaların kıvrılıp yükselmesiyle kıvrım dağları oluşur. Kıvrılan tabakaların yükselen kubbe şeklindeki kısımlarına antiklinal, çukurlaştığı kısımlarına da senklinal denir.

Esnek olmayan, sert yapıdaki tortul tabakalar yan basınçlara uğradıklarında kırılmaya uğrayarak kırık dağları oluşur. Kırılma sonucu tabakaların dikey yönde yer değiştirmesiyle oluşan yükseltilere horst, alçalan kısımlara da graben denir.

Dünya'daki en eski kıvrım sistemleri prekambriyende oluşan Huron kıvrımlarıdır. Ancak bu kıvrımlı araziler aradan geçen milyonlarca yıllık süreçte aşınmış ve düzleşmiştir. Paleozoyik döneminde Kaledoniyen ve Hersiniyen kıvrımları oluşmuştur. En genç oluşumlu olan ve oluşumu günümüzde de devam eden kıvrım sistemleri ise Alp- Himalaya orojenezi ile Kayalık ve And dağları orojenezidir.

NOT: Türkiye'de kırıklı dağlar Ege bölgesinde yaygınken, Akdeniz bölgesi ve çevresinde kıvrımlı dağlar yaygındır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Sert yapılı ve esnek olmayan arazilerde meydana gelen yan basınçlar sonucunda oluşan kırıklı arazilerde aşağıdaki özelliklerden hangisi yaygın olarak görülen özelliklerden değildir?

- A) Deprem riski yüksektir
- B) Sıcak su kaynakları yaygındır
- C) Volkanizma olayları görülebilir
- D) Horst adı verilen dağlar oluşur
- E) Senklinal adı verilen ovalar oluşur

Çözüm:

Kırıklı arazilerde oluşan alçalma sonucunda meydana gelen ovalara graben adı verilir.

Cevap: E

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. I. Tektonik depremler olması
II. Terra-rossa toprakların yaygın olması
III. Kaplıcaların yaygın olması

Yukarıda verilen özelliklerden hangilerinin Ege bölgesinde yaygın olmasının sebebi kırıklı yapının görülmesi değildir?

2. I. Alp-Himalaya orojenezi
II. Kayalık orojenezi
III. And orojenezi

Türkiye'de görülen orojenik dağlar yukarıdaki sistemlerden hangisinin içerisinde yer alır?

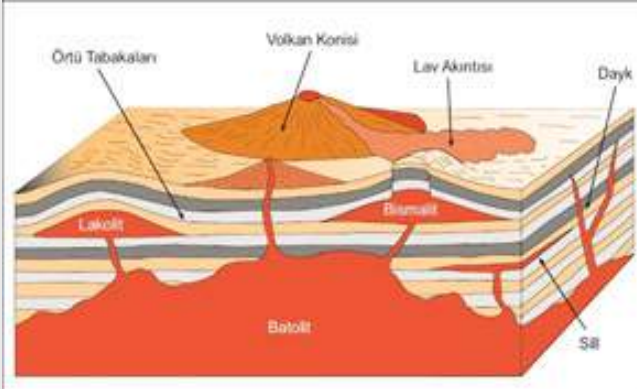
3. Kıvrımlı dağların alçak kısımlarına ne isim verilir?

HAMLE-1

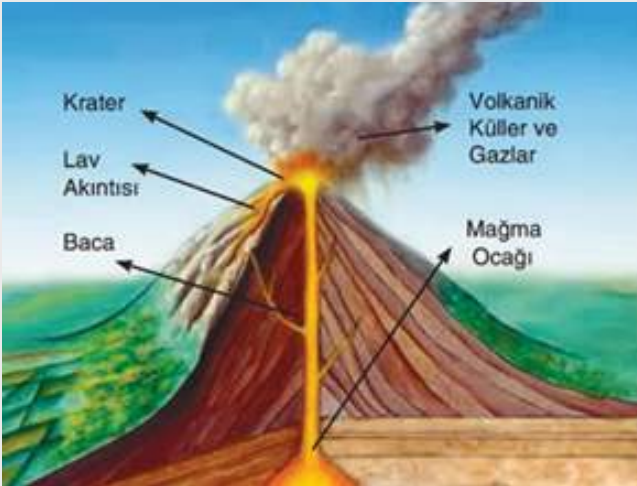
kuralı öğren!

3. VOLKANİZMA

Magmanın yeryüzüne çıkması veya yeryüzüne yakın yerlere kadar sokulması olayına volkanizma denir. İki farklı şekilde meydana gelir; magmanın yerin derinliklerinde soğuması sonucunda derinlik volkanizması, magmanın yer kabuğundan dışarı çıkarak soğumasıyla yüzey volkanizması oluşur.

Derinlik volkanizması sonucu oluşan şekiller.

Volkanik bir dağ kesiti

Yüzey volkanizması sırasında, gaz patlaması sonucu oluşan çukurlara maar; volkan konilerinin üst kısımlarında meydana gelen patlamalarla oluşan çukurlara krater; patlamalar veya çöküntülerle genişleyen kraterlere kaldera denir.

Dünya'daki volkanik alanlar ile levha sınırları arasında paralellik gözükür. Dünya'daki tüm volkanların yaklaşık %75'i Pasifik okyanusu çevresindeki Pasifik Ateş Çemberinde yer alır.

NOT: Türkiye'de aktif volkanizma bulunmamaktadır. Önceki jeolojik dönemlerde oluşmuş volkanik araziler ise özellikle Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgesinde yaygındır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Aktif volkanik araziler beşeri faaliyetler için tehlike arz etmesine rağmen yoğun nüfuslanmıştır.

Bu durumun nedenleri arasında;

- Verimli topraklara sahip olması
- Yer altı kaynaklarının zengin olması
- Turist çekecek yer şekillerinin oluşması

nedenlerinden hangileri yer alır?

- A) Yalnız II B) I ve III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Volkanik arazilerde bulunan minerallerden dolayı verimli topraklar bulunur ve tarımsal faaliyetler fazladır. Volkanik arazilerde, volkanizma ile oluşan madenler bulunur. Volkanik arazilerde peri bacaları, krater, maar gölü gibi turist çeken yer şekilleri oluşabilir

Cevap: E

HAMLE-3

bir de sen dene!

- Japonya
 - Endonezya
 - Suudi Arabistan
 - Norveç

Yukarıda verilen ülkelerden hangisi, Pasifik Ateş Çemberi'nde yer alan aktif volkanik alanlar arasında değildir?

- Batolit
 - Maar
 - Dayk
 - Krater

Yukarıda verilen volkanik şekillerden hangileri derinlik volkanizması ile oluşur?

HAMLE-1

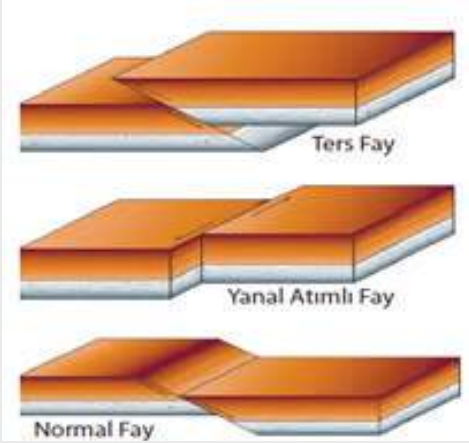
kuralı öğren!

4. DEPREMLER (Seizma)

Yer kabuğunda çeşitli nedenlerle meydana gelen kısa süreli sarsıntılara deprem denir. Yer kabuğunun içerisinde depremin meydana geldiği yere hiposantr (iç merkez), deprem dalgalarının yer yüzüne ilk ulaştığı noktaya episantr (dış merkez) denir.

Depremler oluşumlarına göre 3'e ayrılır.

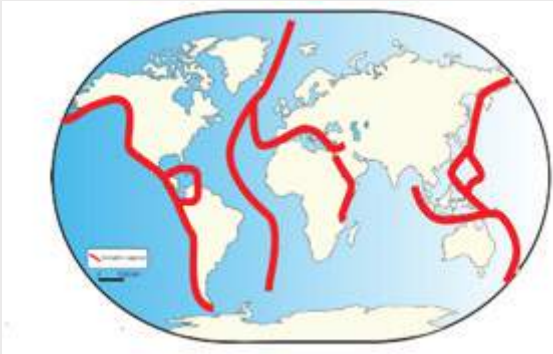
- a. **Volkanik depremler:** Volkanizma sırasında meydana gelen sarsıntılardır ve aktif volkanik alanlarda görülür.
- b. **Çöküntü (göçme) depremler:** Genelde karstik arazilerde oluşan mağara, tünel ve boşlukların tavanlarının çökmesiyle oluşan sarsıntılardır. Etki alanı dar, şiddeti azdır.
- c. **Tektonik depremler:** Levha hareketleriyle meydana gelen sarsıntılardır. Dünya'da en yaygın ve sık görülen depremlerdir. Etki alanı geniş, şiddeti fazla olabilir.

Dünya'daki aktif deprem kuşakları ile levha sınırları arasında paralellik görülür. Dünya'da üç büyük deprem kuşağı vardır; Pasifik deprem kuşağı, Akdeniz-Himalaya deprem kuşağı, Atlantik deprem kuşağıdır.

Türkiye, Akdeniz-Himalaya deprem kuşağı içerisinde yer alır ve ülkenin arazisinin büyük çoğunluğunda aktif depremler görülür.

NOT: Depremi kaydeden ve büyüklüğünü ölçen alete sismograf denir.

Dünya'daki aktif volkanizma ve deprem kuşakları

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

Alp- Himalaya orojenezi Dünyanın önemli aktif deprem kuşakları arasında iken, İsveç ve Norveç'teki Kaledoniyen orojenezinin görüldüğü alanlarda deprem riski çok azdır

Buna göre, Alp- Himalaya orojenezinde deprem riski fazla iken Kaledoniyen orojenezinde deprem riskinin az olması, bu iki bölgenin hangi bakımdan farklı olmasından kaynaklanır?

- A) İklimlerinin farklı olması
- B) Oluştukları jeolojik devirin farklı olması
- C) Bitki örtülerinin farklı olması
- D) Topraklarının farklı olması
- E) Enlemlerinin farklı olması

Çözüm:

Alp-Himalaya orojenezi III. jeolojik devirde oluştuğu için genç bir arazidir ve deprem, volkan riski fazladır. Kaledoniyen kıvrımları I. jeolojik devirde oluştuğu için masif arazidir ve oluşumunu tamamladığından deprem riski azdır.

Cevap: B

HAMLE-3

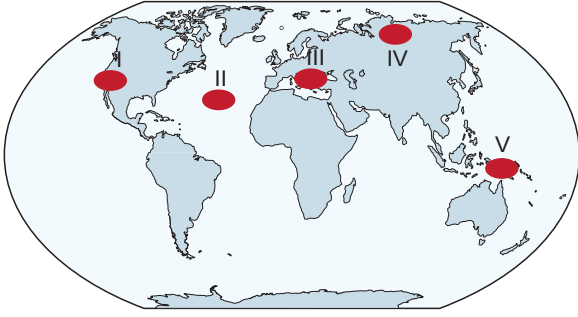
bir de sen dene!

1. Akdeniz bölgesinde karstik araziler yaygın olduğuna göre, burada hangi deprem türünün görülme riski daha fazladır?

2. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanların sonuna (D), yanlış olanların sonuna (Y) yazınız.

- a. Şiddeti ve etki alanı en fazla olan deprem türü volkanik depremlerdir ()
- b. Mağaraların tavanlarının çökmesiyle çöküntü depremler oluşur ()
- c. Depremin yeryüzünde ulaştığı ilk noktaya hiposantr denir ()
- d. Depremin büyüklüğünü ölçen alete sismograf denir ()

1.

Yukarıda verilen Dünya haritasında işaretli bölgelerden hangisinde deprem riski en azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Aktif volkanik arazilerde, yer altından yer yüzüne fışkırarak çıkan sulara gayzer denir.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinde gayzer kaynaklarının görülmesi beklenmez?

- A) İskandinavya
B) Kuzey Amerika
C) Endonezya
D) Avustralya
E) İzlanda

3.

- En yavaş oluşan iç kuvvettir
- Tabakalarda kıvrılma ya da kırılma görülmez
- İzostatik dengenin bozulması ile oluşur

Yukarıda özellikleri verilen iç kuvvet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orojenez
B) Epirojenez
C) Depremler
D) Volkanizma
E) Tortullaşma

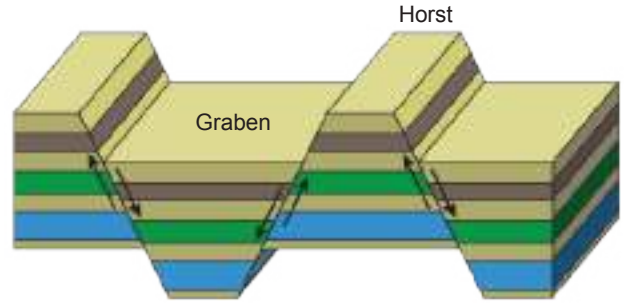
4.

- I. Bor ve linyit yataklarının yaygın oluşması
- II. Kuzey Anadolu Dağları ve Toros dağlarının oluşması
- III. Zonguldak'ta taş kömürü yataklarının bulunması

Yukarıda Türkiye'de görülen özelliklerden hangileri III. Jeolojik devirde meydana gelmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5.

Yukarıda gösterilen yer şekillerine sahip olan bir bölge ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

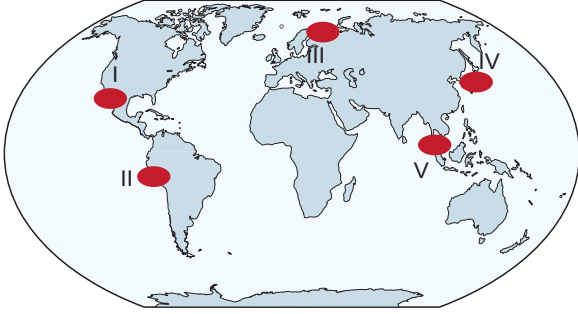
- A) Deprem riski fazladır
B) Sıcak su kaynakları fazladır
C) Kaplıcalar yaygındır
D) Tabakalarda bozulma görülür
E) Esnek bir yapıya sahiptir

6.

Aşağıda verilen yer şekillerinden hangisinin oluşumunda iç kuvvetler doğrudan etkili olmuştur?

- A) Volkanik dağ
B) Delta
C) Mağara
D) Traverten
E) Obruk

1. I. ve II. Jeolojik devirde oluşmuş, yaşlı arazilere masif arazi denir.

Buna göre, yukarıda verilen dünya haritasında işaretli bölgelerden hangisinde masif araziler yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Yer kabuğunda meydana gelen tektonik olayların temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fay hatlarının oluşması
B) Kıtaların hareket etmesi
C) Mantodaki konveksiyonel akıntılar
D) Volkanik patlamaların olması
E) İklimlerin oluşması

3. I. Japonya
II. Kazakistan
III. İtalya
IV. Ukrayna

Yukarıda verilen ülkelerden hangilerinde aktif volkanizma bulunmamaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

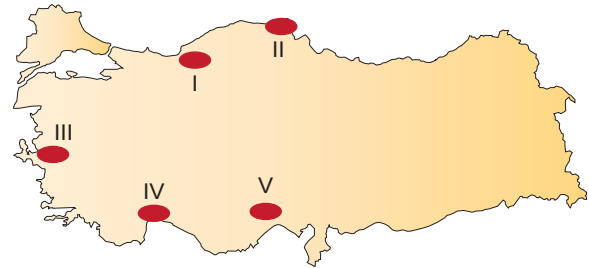

Hollanda her yıl alçalmakta ve sular altında kalma tehlikesindedir. Bu tehlikeden korunmak adına deniz içerisine setler yapmışlardır. Yukarıdaki görselde bu setler gösterilmiştir.

Buna göre, Hollanda'nın yaşadığı bu doğa olayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Regresyon
B) Transgresyon
C) Antiklinal
D) Senklinal
E) Orojenez

5.

Yukarıda verilen Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangisinde, kırıklı yapıdaki dağlar yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Yerkabuğunun yapı gereği olan ve doğada büyük yer tutan, bir ya da birkaç mineralden oluşmuş kütleyle kayaç denir.

1. Katılaşım (Magmatik) Kayaçlar

A. Derinlik kayaçları (iç püskürük)

Mantonun, yer kabuğundaki çatlaklara sokularak yavaş yavaş soğumasıyla oluşan kayaçlardır. Oldukça sert ve dayanıklıdır. Örnekleri; Granit, gabro, siyenit, diyoritdir.

B. Yüzey kayaçları (Dış püskürük)

Mantonun yer yüzeyine kadar çıkıp, hızla soğumasıyla oluşan kayaçlardır. Örnekleri; andezit, bazalt, obsidyen, tuf ve trakittir

2. Tortul (Sedimenter) Kayaçlar

A. Organik Tortul

Bitki ve hayvan kalıntılarının belirli alanlarda birikip taşlaşmasıyla oluşur. Örnekleri; Taş kömürü, linyit, turba, antrasit, tebeşir ve mercan kayalardır

B. Kimyasal Tortul

Kayaçların içerisindeki bazı mineraller, suda çözünerek çeşitli alanlarda suyun buharlaşmasıyla çöker. Çökelen minerallerin üst üste birikip taşlaşmasıyla bu kayaçlar oluşur. Bunlara karstik kayaçlar da denir. Örnekleri; Kalker (kireç taşı), jips, kaya tuzudur.

C. Fiziksel Tortul

Kayaçların fiziksel ufalanması sonucu meydana gelen kil, mil, kum ve çakıl gibi taneli materyallerin doğal çimento ile birleşmesi sonucu oluşurlar. Örnekleri; Kil taşı, kum taşı, çakıl taşı (konglomera).

3. Başkalaşım (Metamorfik) Kayaçlar

Tortul ve magmatik kayaçların yer kabuğunun derinliklerinde yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapısal özelliklerinin değişmesiyle başkalaşım kayaçları oluşur.

Örnekleri; Kumtaşı → kuvarsit

Kalkerin mermere dönüşmesi,

Granitin gnaysa dönüşmesi,

Kil taşının şiste dönüşmesi,

Taş kömürü metamorfizmaya uğrayarak elmasa dönüşür.

NOT: Kayaçları ve yapısal özelliklerine inceleyen bilim dalına petrografi denir.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

Ülkemizde karstik arazilerin en yaygın olduğu bölge Akdeniz bölgesidir

Buna göre, yalnızca yukarıda bilgi düşünüldüğünde aşağıda verilen kayaç türlerinden hangisinin Akdeniz bölgesinde yaygın olarak bulunması beklenir?

- A) Kireç taşı B) Andezit C) Taş kömürü
D) Konglomera E) Gabro

Çözüm:

Karstik araziler, kimyasal tortul kayaçların bulunduğu arazilerdir ve suda erime özelliğiyle ön plana çıkarlar. Yukarıda verilen kayaçlar arasında kimyasal tortul kayaç olan da kireç taşı yani kalkerdir.

Cevap: A

HAMLE - 3

bir de sen dene!

- I. Bazalt
II. Tuf
III. Kum taşı
IV. Çakıl taşı

Yukarıda verilen kayaçlardan hangileri iç kuvvetlere bağlı olarak oluşmuşlardır?

- Bir kayacın metamorfizmaya uğrayarak başkalaşması için yüksek ve altında kalması gerekir.

Yukarıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz

- I. Granit
II. Gnays
III. Jips

Yukarıda verilen kayaçlardan hangileri daha dayanıklı ve dirençlidir?

HAMLE-1

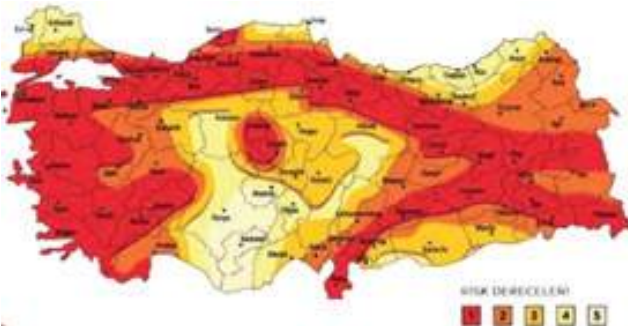
kuralı öğren!

Türkiye'de Volkanizma

- Türkiye'de aktif volkanizma yoktur.
- Doğu Anadolu' bölgesindeki sönmüş volkanik dağlar; Süphan dağı, Nemrut dağı, Tendürek Dağı, Ağrı dağıdır.
- İç Anadolu bölgesindeki sönmüş volkanlar; Erciyes Dağı, Hasan Dağı, Melendiz dağı, Karadağ, Karacadağ'dır.
- Güneydoğu Anadolu bölgesindeki sönmüş volkan Karacadağ
- Ege bölgesindeki volkanik arazi Manisa/ Kula'dır.
- Volkanizmanın dolaylı etkisiyle Nevşehir'deki peribacaları oluşmuştur

Türkiye'de Depremler

- Ülke topraklarının çok büyük kısmı aktif deprem bölgesidir
- Anadolu'da üç tane büyük aktif fay hattı vardır; kuzey Anadolu fay hattı (kaf), Doğu Anadolu fay hattı (DAF), Batı Anadolu fay hattı (BAF).
- Türkiye'de deprem riski az olan yerler; Konya, Karaman, Aksaray civarıdır. Mersin - Mardin - Siirt - Trakya - Karadeniz kıyılarıdır.

Türkiye'de Epirojenez

- Anadolu Yarımadası genel itibarıyla yükselirken Karadeniz ve Akdeniz çökmektedir.
- Çukurova ve Ergene ovaları çökmeye devam etmektedir.
- III. jeolojik devirde Ege denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazları epirojenez olaylarına bağlı olarak oluşmuştur.

Türkiye'de Orojenez

- Ülkemizde en etkili orojenez sistemi III. Jeolojik dönemde oluşan Alp orojenez sistemidir.
- Kuzey Anadolu dağları ve Toros dağları kıvrım hareketlerine bağlı oluşmuştur. Bu kıvrım alanlarının içerisinde çöküntü alanlarında ovalar oluşmuştur.
- Batı Anadolu'da kırılmaya bağlı dağlık alanlar ve çöküntü ovaları oluşmuştur.
- Batı'daki dağlara Aydın dağları, Yunt dağları; Batı'daki ovalara Gediz ve Bakırçay ovaları örnek verilebilir

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

26 Aralık 1939: Erzincan, depremin büyüklüğü 7,9
1 Şubat 1944: Gerede (Bolu), depremin büyüklüğü 7,2
30 Kasım 1983: Erzurum ve Kars, depremin büyüklüğü 6,8
17 Ağustos 1999: Gölçük (Kocaeli), depremin büyüklüğü 7,4
23 Ekim 2011: Erciş (Van), depremin büyüklüğü 7,2

Yukarıda Türkiye'de Cumhuriyet tarihinde yaşanan büyük depremlerden bazıları verilmiştir.

Buna göre, ülkemizde bu kadar sık ve büyük depremlerin görülmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkliminin çok çeşitli olması
- B) Bitki örtüsünün çok çeşitli olması
- C) Dağlık arazilerin yaygın olması
- D) Genç jeolojik arazilerin yaygın olması
- E) Epirojenez olaylarının çok sık görülmesi

Çözüm:

Bir bölgede tektonik olayların görülmesinde etkili olan temel faktör jeolojik yapısıdır. Genç jeolojik yapıları araziler oluşumlarını tamamlamadığı için deprem ve volkanik olaylar sıkça görülebilir.

Cevap: D

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. I. Trabzon
II. Kırklareli
III. İzmir
IV. Kocaeli

Yukarıda verilen şehirlerimizden hangileri 1.dereceden deprem kuşağı içerisinde yer alır?

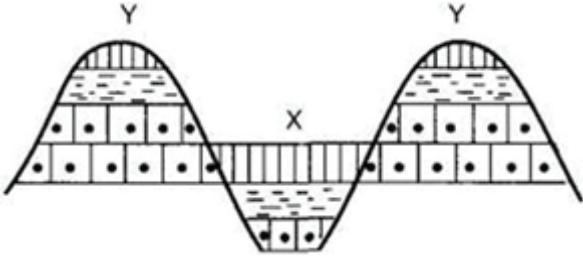
2. I. Deprem riskinin fazla olması
II. Yüksek ve engebeli olması
III. Kaplıcaların yaygın olması
IV. Taş kömürü yataklarının bulunması

Yukarıda verilenlerden hangileri, Türkiye'nin genç oluşumlu jeolojik yapıda olduğunu kanıtlamaz?

3. I. Karadeniz Bölgesi
II. Doğu Anadolu Bölgesi
III. İç Anadolu Bölgesi

Türkiye'de yukarıdaki bölgelerden hangisinde volkanik dağlar yer almaz?

1.

Yukarıdaki şekilde X ve Y ile gösterilen yer şekillerinin isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	X	Y
A)	Antiklinal	Senklinal
B)	Horst	Graben
C)	Graben	Horst
D)	Senklinal	Antiklinal
E)	Orojenez	Epirojenez

2.

Yukarıdaki görselde verilen yer şeklinin görüldüğü yerde aşağıdaki kayaç türlerinde hangilerinin yaygın olması beklenir?

- A) Kireç taşı
- B) Andezit
- C) Bazalt
- D) Kum taşı
- E) Tüf

3.

Türkiye oldukça dağlık ve engebeli bir ülkedir. Bu dağların oluşum dönemleri ve şekilleri birbirinden farklılık göstermektedir.

Buna göre, aşağıda verilen dağlardan hangisi masif arazi olması sebebiyle deprem riskinin az olduğu bölgeler arasında yer alır?

- A) Menteşe dağları
- B) Aydın dağları
- C) Yunt dağları
- D) Madra dağları
- E) Yıldız dağları

4.

Hayvan kemik kalıntılarının çökmesi ve zaman içerisinde taşlaşmasıyla oluşan kayaç türü aşağıdakilerde hangisidir?

- A) Taş kömürü
- B) Obsidyen
- C) Kalker
- D) Tebeşir
- E) Granit

5.

Nevşehir'de Ürgüp-Göreme yöresinde oluşmuş olan Peri bacalarının oluşumunda etkili olan kayaç türleri aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Bazalt ve tüf
- B) Kalker ve mermer
- C) Granit ve gnays
- D) Şist ve kuvars
- E) Jips ve kaya tuzu

1.

Yukarıda verilen Türkiye haritasında, numaralı yerlerin hangisinde tektonik deprem riskinin daha fazla olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) II ve V

2.

- Tabakalı yapıya sahiptirler
- Dış kuvvetlerin etkisiyle oluşmuşlardır
- İçerisinde fosil barındırırlar

Yukarıda özellikleri verilen kayaç türüne örnek olarak aşağıdakilerden hangisi verilemez?

- A) Gabro
B) Kil taşı
C) Kum taşı
D) Konglomera
E) Kalker

3.

- I. Magmadan yeryüzüne gelen gazların patlaması sonucu oluşan çukurdur
II. Volkan konilerinin üst kesimlerinde meydana gelen patlama sonucu oluşan çukurlardır

Yukarıda tanımları verilen yer şekilleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II
A) Kaldere	Maar
B) Maar	Krater
C) Krater	Karstik
D) Karstik	Metamorfizma
E) Metamorfizma	Lapilli

4.

- Günümüzdeki iklimlerin oluşması
- Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi
- İnsan hayatının başlaması
- Kıtaların bugünkü görünümünü almaya başlaması

Yukarıda özellikleri verilen jeolojik dönem aşağıdakilerden hangisidir?

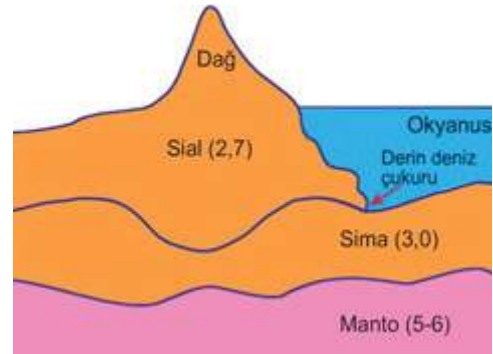
- A) Prekambriyen
B) Mesozoyik
C) Senozoyik
D) Paleozoyik
E) Kuvaterner

5.

Kıtaların kayması kuramına göre, kıtalar ayrılmamışken tek bir parça halinde olan kıtanın adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panthalassa
B) Pangea
C) Lavrasya
D) Gondvana
E) Tetis

6.

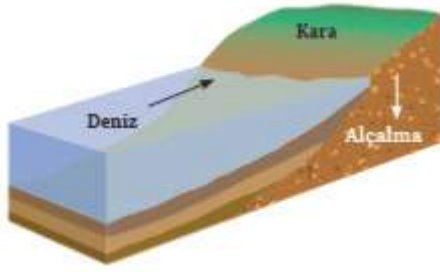

Yukarıdaki görselde litosferin katmanları gösterilmiştir.

Buna göre, litosfer ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Litosfer iki farklı tabakadan oluşur
B) Karaların altında sial tabakası daha kalındır
C) Denizlerin altında sima tabakası daha kalındır
D) Sima'nın yoğunluğu sial'e göre daha fazladır
E) Manto yalnız sial den yüze çıkabilir

1.

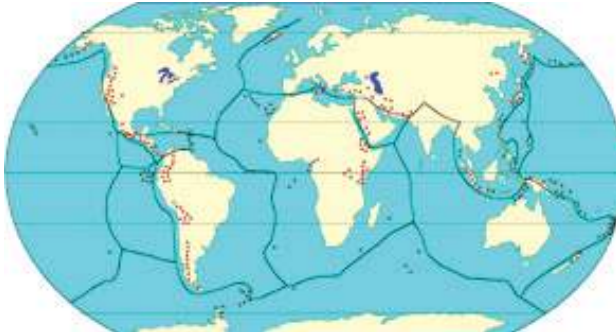
Yukarıdaki şekilde gösterilen doğa olayının yaşandığı bir yer ile ilgili ;

- I. Alçak kıyıların sular altında kalması
- II. Deniz seviyesinin yükselmesi
- III. Verimli tarım arazilerinin oluşması
- IV. Karanın yükseltisinin artması

gibi durumlardan hangilerinin gözlenebileceği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Aşağıda verilen dünya haritasında volkanların dağılışı verilmiştir.

Buna göre, yukarıdaki harita ile paralellik göstermesi beklenen haritalar arasında;

- I. Sıcak su kaynaklarının dağılışı
- II. Depremlerin dağılışı
- III. Karstik kayaçların dağılışı
- IV. Transgresyonun dağılışı

Yukarıda verilenlerden hangileri olabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3.

Magmatik kayaçların çözünmesi ve ayrışması sonucu farklı boyuttaki materyallerin çukur alanlarda üst üste tortulanmasıyla tortul kayaçlar oluşur. Magmatik ve tortul kayaçların yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapılarının değişmesiyle de başkalaşım kayaçları meydana gelir. Oluşan bu kayaçlar, levha hareketlerinin etkisiyle tekrar magmaya karışabilir.

Yukarıda verilen açıklama aşağıdaki kavramlardan hangisine aittir?

- A) Kayaç döngüsü
- B) Metamorfizma (Başkalaşım)
- C) Epirojenez
- D) Orojenez
- E) Tortullaşma (sedimentasyon)

4.

Karadeniz bölgesinde ev yapımında aşağıdaki kayaçlardan hangisi kullanılırsa, bu yapının ömrü uzun olmaz?

- A) Granit
- B) Gnays
- C) Obsidyen
- D) Gabro
- E) Kalker

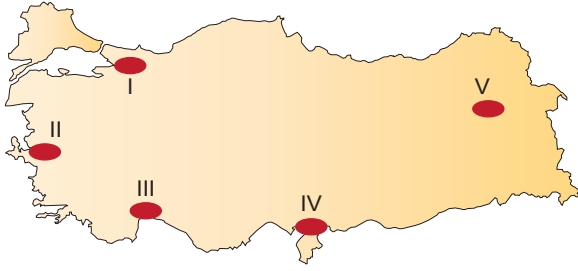
5.

- I. Gediz ovası
- II. Büyük menderes ovası
- III. Küçük menderes ovası
- IV. Çukurova

Yukarıda verilen ovalarımızdan hangileri, graben içersinde oluşan ovalar arasında değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I ve IV

1.

Yukarıda verilen Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangisinde çöküntü(göçme) depremler daha yaygındır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

- I. Süphan dağı
II. Erciyes dağı
III. Nemrut dağı
IV. Hasan dağı

Yukarıda verilen volkanik oluşumlu dağlarımızdan hangileri, İç Anadolu bölgesinde yer alır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3.

Dünyanın en önemli deprem kuşaklarından birisi de Akdeniz-Himalaya Deprem kuşağıdır.

Buna göre, aşağıda verilen ülkelerden hangisi Akdeniz-Himalaya Deprem kuşağı arasında yer almamaktadır?

- A) İtalya
B) Türkiye
C) İran
D) Afganistan
E) Japonya

4.

- Yer kabuğunun %65'ini oluşturur
- İçerisinde fosil bulunmaz
- Sert yapıdadırlar

Yukarıda özellikleri verilen kayaç grubu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katılmaşım kayaçlar
B) Organik tortul kayaçlar
C) Fiziksel tortul kayaçlar
D) Kimyasal tortul kayaçlar
E) Karstik kayaçlar

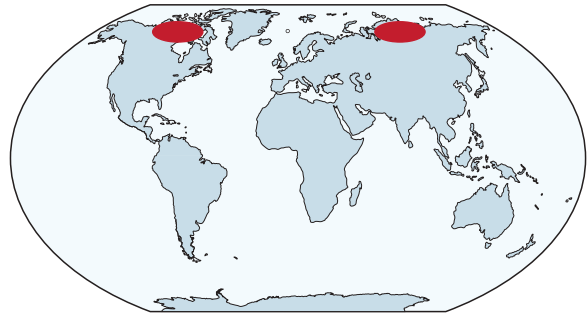
5.

Derinlik volkanizması, yer kabuğunun içerisindeki çatlak ve boşluklara sokulan magmanın yüzeye ulaşamaması sonucu meydana gelir.

Buna göre aşağıdaki yer şekillerinden hangisi derinlik volkanizması arasında yer almaz?

- A) Batolit B) Lakolit C) Dayk
D) Kaldera E) Sill

6.

Yukarıdaki dünya haritasında deprem ve volkanizma riskinin az olduğu yerler gösterilmiştir.

Buna göre, bu bölgelerde deprem ve volkanizma riskinin az olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Soğuk iklim bölgesinde yer almaları
B) Kutuplara yakın enlemlerde yer almaları
C) Masif arazilerden oluşmaları
D) Topraklarının verimsiz olması
E) Genç jeolojik yapıda olmaları

1. I. Kaçkar dağları
II. Küre dağları
III. Madra dağları
IV. Aydın dağları

Yukarıda verilen dağlardan hangileri antiklinal özelliği gösterir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıda verilen dağlardan hangisi, orojenez ile oluşan dağlar arasında yer almaz?

- A) Ağrı dağı
B) Küre dağları
C) Canik dağları
D) Menteşe dağları
E) Bey dağları

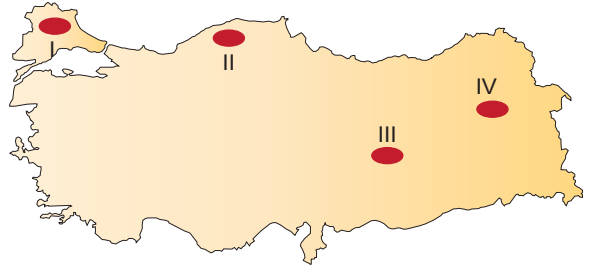
3. Türkiye topraklarının bulunduğu arazinin şekillenmesinde aşağıdaki levhalardan hangisinin etkisi yoktur?

- A) Arabistan levhası
B) Afrika levhası
C) Anadolu levhası
D) Avrasya levhası
E) Nazka levhası

4. Aşağıda verilen büyük dağ sıra sistemlerinden hangisinin oluştuğu jeolojik devir diğerlerinden farklıdır?

- A) Alp dağları
B) Himalaya dağları
C) Apalaş dağları
D) Kayalık dağları
E) And dağları

5.

Yukarıda verilen Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangilerinde sönmüş volkanik dağlar bulunur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Aşağıda verilen kayalardan hangisi, fosil yakıt olarak kullanılan kayalar arasında yer almaz?

- A) Taş kömürü
B) Linyit
C) Turba
D) Andezit
E) Antrasit

7. • Türkiye'nin ortalama yükseltisinin 1000 metreden fazla olması
• Platoların fazla yer kaplaması

Yukarıda verilen özelliklerin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III. jeolojik devirde epirojenez ile yükselmesi
B) III. jeolojik devirde orojenezle kıvrılması
C) III. jeolojik devirde orojenezle kırılması
D) III. jeolojik devirde volkanizma yaşanması
E) Karstik arazilerin geniş yer kaplaması

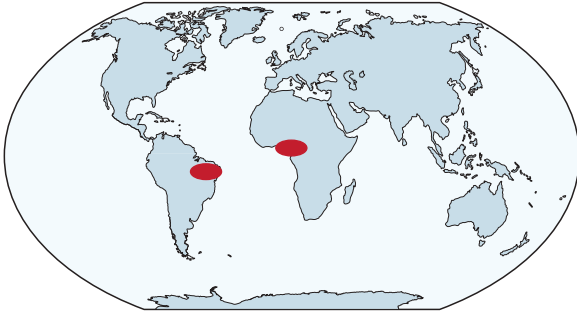
1.

Yukarıda verilen Türkiye haritasında işaretli bölgelerden hangisinin oluşumu günümüze daha yakın jeolojik devirde meydana gelmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Yukarıda verilen Dünya haritasında işaretli iki bölgede benzer fosillere rastlanılması, aşağıdakilerden hangisini kanıtlar?

- A) Kıtaların birbirinden ayrıldığıının
B) Aynı yer şekillerine sahip olduklarının
C) İklimlerinin aynı olduğunun
D) Enlemlerinin aynı olduğunun
E) Volkanizmanın etkili olduğunun

3.

Jeolojik devirlerin belirlenmesinde göz önüne alınan kriterler arasında;

- I. Yer şekillerinin oluşumu
II. İklim değişiklikleri
III. Fay tipleri
IV. Toprakların oluşumu

gibi yukarıda verilenlerden hangileri yoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4.

Dünya'nın iç yapısı ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Sıcaklık yerin derinliklerine doğru her 33 metrede 1°C artar
B) İç çekirdekte sıcaklık yaklaşık 6000°C'dir
C) Litosfer sial ve sima olarak iki tabakaya ayrılır
D) Soğumuş tek kısım litosferdir
E) Çekirdeğin üst kısmına astenosfer denir

5.

Aşağıdakilerden hangisi enerjisini mantodan alan iç kuvvetler arasında yer almaz?

- A) Orojenez
B) Epirojenez
C) Depremler
D) Tortullaşma
E) Volkanizma

1. Magma içerisindeki konveksiyonel akıntılar nedeniyle, yer yüzünü saran levhalar hareket ederler. Bu hareketler yaklaşma, uzaklaşma ve yanıl yer değıştirme şeklinde meydana gelmektedir. Levhaların birbirlerine yaklaşması ve çarpışması sonucu sıradağlar oluşmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde birbirine doğru yaklaşan levhalar verilmiştir?

- A) Avustralya levhası- Antarktika levhası
- B) Pasifik levhası-Antarktika levhası
- C) Avrasya levhası-Kuzey Amerika levhası
- D) Hindistan levhası-Avrasya levhası
- E) Kokos levhası-Nazka levhası

2. Anadolu'nun genç bir jeolojik yapıya sahip olması;

- I. Fay hatlarının yaygın olması
- II. Sıcak su kaynaklarının yaygın olması
- III. Karstik kayaçların yaygın olması

gibi yukarıda verilen durumlardan hangilerine neden olmamıştır?

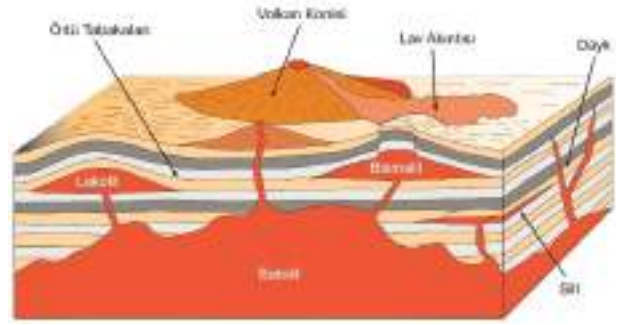
- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

3. İsveç ve Norveç gibi ülkelerin bulunduğu İskandinav yarımadası her yıl yaklaşık olarak 10 mm. yükselmektedir.

Bu durumun sonucu olarak aşağıdaki olaylardan hangisinin yaşanması beklenir?

- A) Regresyon
- B) Transgresyon
- C) Kıvrıklı dağlar
- D) Kıvrımlı dağlar
- E) Volkanizma

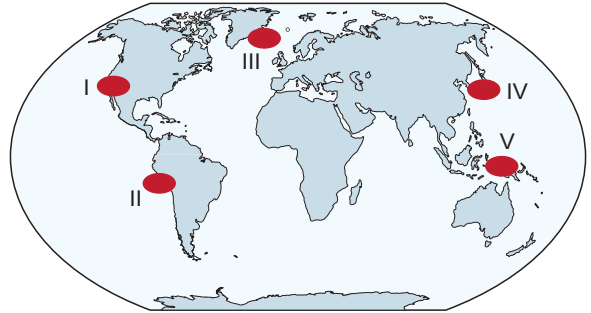
4. Aşağıdaki görselde, volkanik bir arazide görülen şekiller verilmiştir.

Yukarıda verilen şekilde yüzey volkanizması ile oluşan şekiller aşağıdakilerden hangisinde birlikte verilmiştir?

- A) Lakolit – Batolit
- B) Dayk – Sill
- C) Bismalit – Lakolit
- D) Lav akıntısı – Volkan konisi
- E) Lav akıntısı – Dayk

5. Aşağıdaki Dünya haritasında aktif volkanik alanlar gösterilmiştir.

Buna göre, yukarıda işaretlenerek verilen alanlardan hangisi pasifik ateş çemberi içerisinde yer almaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1. Depremin merkezinden başlayan deprem dalgaları, genel olarak çevreye üç farklı şekilde yayılır. Bunlar boyuna dalgalar, enine dalgalar ve yüzey dalgalarıdır.

Buna göre, boyuna, enine ve yüzey dalgaların ifade edildiği harfler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Boyuna	Enine	Yüzey
A)	P	S	L
B)	L	S	P
C)	S	L	P
D)	S	P	L
E)	L	P	S

2. Bir ya da birden fazla mineralin birleşmesinden oluşan katı ve doğal maddelere kayaç (taş) denir. Kuvarsit ve mermer tek bir mineralden, granit ve bazalt gibi kayaçlar ise birden fazla mineralden oluşmaktadır.

Kayaçların oluşumunu ve yapısını inceleyen bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Petrografi B) Klimatoloji C) Jeomorfoloji
D) Hidroloji E) Jeoloji

3. Tortul ve magmatik kayaçların yer kabuğunun derinliklerinde yüksek sıcaklık ve basınç altında mineral ve yapısal özelliklerinin değişmesiyle başkalaşım kayaçları oluşur.

Buna göre, aşağıda verilen kayaçlar ile başkalaşıma uğradıktan sonra kayaç eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Kalker – Mermer
B) Granit – Gnays
C) Kuvars – Kuvarsit
D) Taş kömürü – Elmas
E) Andezit – Antrasit

4. Aşağıdaki şekilde çökme (göçüntü) deprem sonucu oluşan bir obruk gösterilmiştir.

Buna göre, yukarıdaki fotoğrafta gösterilen obruğun oluştuğu yerde yaygın olarak görülen kayaç türünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Andezit B) Kalker C) Mermer
D) Gnays E) Bazalt

5. Bir bölgenin oluştuğu jeolojik devir ile ilgili çalışma hazırlayan bir araştırmacı, bulduğu fosilleri inceleyerek bazı sonuçlara ulaşmak istemektedir.

Buna göre, bu araştırmacının araştırma yaptığı bölgede;

- I. Kimyasal tortul kayaçlar
II. Fiziksel tortul kayaçlar
III. Dış püskürük kayaçlar
IV. İç püskürük kayaçlar

Yukarıda verilen kayaçlardan hangileri yaygın ise orada fosillerden bilgi elde etme olasılığı yoktur?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) III ve IV

6. • Bilinen en sert taştır
• Kömür başkalaşıma uğraması ile oluşur
• Kuyumculukta ve sanayicilikte oymacılık için kullanılır

Yukarıda özellikleri verilen kayaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gnays B) Mermer C) Elmas
D) Kuvarsit E) Antrasit

1. Türkiye'de aktif volkanizma bulunmamakla birlikte, sönmüş volkan dağlara rastlanmaktadır.

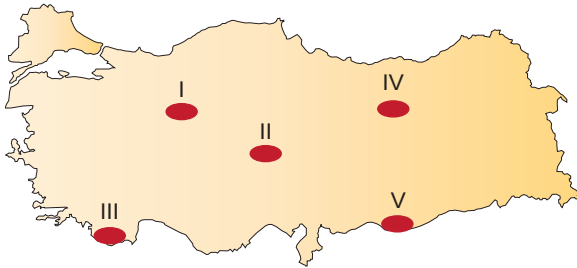
Buna göre;

- I. Karadeniz bölgesi
- II. İç Anadolu bölgesi
- III. Marmara Bölgesi
- IV. Doğu Anadolu bölgesi

Bölgelerimizden hangilerinde sönmüş volkanlar bulunmaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. İstanbul Üniversite'sinde coğrafya bölümü okuyan İrfan, jeomorfoloji dersinde oluşumunu öğrendiği peri bacaları yakından incelemek için arazi çalışmasına çıkmıştır.

Buna göre, İrfan'ın gitmesi gereken bölge yukarıdaki haritada kaç numara ile işaretlenmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3.

Yukarıdaki görselde verilen, granit kayaç bloklarının üst üste biriktiği yerde oluşan yer şekline ne denir?

- A) Tor topoğrafyası
B) Peri bacası
C) Traverten
D) Graben
E) Karst topoğrafyası

4. Püskürük veya metamorfik kayaçların dış kuvvetler etkisiyle aşındırılarak çeşitli büyüklükteki kayaç parçalarının deniz, okyanus veya göl gibi çukur alanlarda biriktirilmesi ile oluşan kayaçlar tortul kayaçlardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi tortul kayaçların oluşması için gerekli aşındırma faaliyetlerini yapan dış kuvvetler arasında yer almaz?

- A) Buzullar B) Akarsular C) Dalgalar
D) Rüzgarlar E) Magma

5. Aşağıda verilenlerden hangisinin günümüze daha yakın dönemde oluştuğu söylenebilir?

- A) Yıldız dağları masifi
B) Doğu karadeniz dağları
C) Zonguldak'taki taş kömürleri
D) Çukurova deltası
E) Kayseri çevresindeki volkanik dağlar